

ABD-ÇİN REKABETİNİN SALDIRGAN REALİST PERSPEKTİFTEN ANALİZİ: GÜNEY ÇİN DENİZİNDE JEOPOLİTİK ÇATIŞMA

ANALYSIS OF THE US-CHINA RIVALRY FROM AN OFFENSIVE REALIST PERSPECTIVE: GEOPOLITICAL CONFLICT IN THE SOUTH CHINA SEA

Veysel BABAHAÑOĞLU

Düzce Üniversitesi

Akçakoca MYO

Adalet

veyselbabahanoglu@duzce.edu.tr

ORCID: 0000-0003-3734-7430

ÖZ

ABSTRACT

Geliş Tarihi:

17.01.2024

Kabul Tarihi:

13.03.2024

Yayın Tarihi:

25.03.2024

Anahtar Kelimeler

Saldırgan Realizm
ABD-Çin Rekabeti
Güney Çin Denizi
Jeopolitik Çatışma

Keywords

Offensive Realism
US-China Rivalry
South China Sea
Geopolitical Conflict

Saldırgan realizme göre devletler diğer devletlerin niyetlerinden emin olamazlar ve kendilerine saldırma potansiyellerinin olduğu anlayışından hareketle onları bir tehdit unsuru olarak algırlar. Devletlerin güvenliklerini sağlama ve hayatta kalması için yapması gereken en önemli şey daha çok güç elde etmek ve en nihayetinde hegemon güç olmaktır. Saldırgan realist perspektife göre, bölgesel hegemonya elde eden devletler, diğer bölgelerdeki büyük güçlerin bölgesel hegemon olmasını kendileri için bir saldırı nedeni olarak görececek ve kendilerine rakip istemeyecekleri için onlara saldırma niyetinde olacaktır. ABD ve Çin, günümüz dünyasının en güçlü iki aktörü durumundadır. II. Dünya Savaşı sonrası dünyanın hegemon gücü olan ABD, gün geçtikçe artan bir Çin rekabeti ile karşı karşıyadır. Çin, ABD tarafından en büyük tehdit olarak algılanmakta olup, ABD'nin askeri, ekonomik ve ticari politikalarının adeta şekillendiricisi konumundadır. İki aktör arasındaki güç rekabetinin en sıcak alanlarından birini Güney Çin Denizi oluşturmaktadır. Çalışma saldırgan realist perspektiften hareketle ABD ve Çin arasında büyük bir güç rekabeti yaşandığı, bunun güvenlik, ekonomik, siyasi ve ticari boyutlarının olduğu, her iki aktörün de bir diğerinin kendine saldırma niyetinde olduğu ve tehdit ettiği iddiasındadır. Bu perspektiften hareketle çalışmada, anılan çatışma ve tehdidin en kritik alanının Güney Çin Denizi olduğu, burada bir bölgesel hegemonya rekabetinin yaşandığı, saldırgan bir çatışmanın kaçınılmaz olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

According to offensive realism, states cannot be certain about the intentions of other states and, based on the belief that these states possess the potential to launch an attack, perceive them as a threat. The primary imperative for states to ensure their security and survival is to amass more power, ultimately aspiring to attain hegemonic status. From the perspective of offensive realism, states that achieve regional hegemony will view the regional dominance of major powers in other areas as a motive for potential aggression and may harbor intentions to attack, as they prefer to avoid the emergence of rivals. The US and China, stand as the two most powerful actors in today's world. Following World War II, the US emerged as the hegemonic power but is now facing increasing competition from China. China is perceived as the biggest threat by the US and plays a pivotal role in shaping American military, economic, and commercial policies. The South China Sea remains one of the most contested areas in the power competition between these two actors. From an offensive realist perspective, the study argues that there is a great power competition between the US and China, that it has security, economic, political and commercial dimensions, and that both actors intend to attack and threaten each other. From this perspective, the study concludes that the most critical area of this conflict and threat is the South China Sea, where a regional hegemony competition is taking place and an aggressive conflict is inevitable.

DOI: <https://doi.org/10.30783/nevsosbilen.1421155>

Atf/Cite as: Babahanoğlu, V. (2024). ABD-Çin rekabetinin saldırgan realist perspektiften analizi: Güney Çin Denizi'nde jeopolitik çatışma. *Neşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi*, 14(1), 356-371.

Giriş

Güney Çin Denizi, küresel jeopolitik dengelerin kritik bir unsuru haline gelmiştir. Zengin enerji rezervleri, stratejik deniz ticaret yollarının kesişme noktasında bulunması ve büyük güçler arasında yer alması, bölgenin jeopolitik önemini artırmaktadır. Bu stratejik konum, bölgedeki çeşitli aktörler arasında güvenlik endişelerine ve çatışma potansiyeline yol açmaktadır. Nitekim Güney Çin Denizi'nin sahip olduğu zengin doğal kaynakların yanı sıra, deniz ticareti için kilit bir geçiş noktası olması bölgedeki devletlerin enerji güvenliği ve ekonomik çıkarları üzerinde odaklanmalarına neden olmuştur. Kıyıdaş devletler arasında deniz sınırları konusundaki anlaşmazlıklar, bölgedeki egemenlik iddiaları ve askeri varlığın artırılması, Güney Çin Denizi'ni potansiyel bir güvenlik tehdidi ve çatışma bölgesi haline getirmiştir. Özellikle ABD ve Çin arasındaki rekabet, bölgedeki güvenlik ve istikrarı şekillendiren önemli bir dinamik haline gelmiştir.

Çin, Güney Çin Denizi'ndeki adalara ve deniz bölgelerine yönelik iddialarıyla bölgesel anlaşmazlıklara neden olmaktadır. Yapay adaların inşası ve askeri üslerin kurulması, Çin'in denizdeki hak iddialarını güçlendirmeye yönelik bir strateji olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu durum Çin'in bölgede artan bir deniz gücü olarak yükselişini gösterirken aynı zamanda bölgedeki güç dengesini de derinden etkilemektedir. Ayrıca bu adımlar ABD'nin bölgesel güvenliği sağlama politikalarına da bir meydan okumadır. Çin'in Güney Çin Denizi'ndeki genişleyen etkisi, sadece bölgesel deniz sınırları konusundaki iddialarını değil aynı zamanda uluslararası hukuka aykırı davranışları ve potansiyel bölgesel istikrarsızlığı da ön plana çıkarmaktadır.

ABD'nin Güney Çin Denizi'ndeki varlığı ve Çin'e karşı takındığı dengeleme politikası, bölgedeki gerginliklerin tırmanmasına neden olmaktadır. ABD'nin bölgesel müttefikleriyle olan savunma ittifakları, Güney Çin Denizi'ndeki potansiyel çatışma dinamiklerini daha da karmaşık hale getirmektedir. Bu durum, bölgesel tansiyonun arttığı bir ortamda küresel güçler arasındaki rekabetin, hem bölgesel hem de uluslararası güvenlik üzerinde derin etkiler oluşturabilecektir. Ayrıca ABD'nin Güney Çin Denizi'ndeki aktif rolü ve angajmanı, kendi güvenliğini sağlama amacı taşıırken aynı zamanda Çin'in genişleme çabalarına karşı bir dengeleme politikasına da işaret etmektedir. Bölgesel müttefiklerle giriştiği savunma ittifakları, ABD'nin çıkarlarını koruma ve Çin'in genişleme çabalarına karşı denge ve direnç oluşturma amacını yansıtmaktadır. Ancak bu stratejik yaklaşım, bölgedeki tansiyonu yükseltme riskini de beraberinde getirmektedir.

Güney Çin Denizi'nde yaşanan güç mücadelesi, saldırgan realizm çerçevesinde analiz edilebilir. John J. Mearsheimer tarafından ortaya konulan saldırgan realizm, devlet davranışlarını temelde güvenlik ve güç çerçevesinde açıklamaya çalışmaktadır. Mearsheimer'ın saldırgan realizmi, devletlerin asli amacının kendi güvenliklerini maksimize etmek olduğunu ve bu hedefe ulaşmak için rekabetçi bir güç mücadelesi içinde olduklarını savunmaktadır. Saldırgan realizme göre devletler, uluslararası sistemin kaotik doğasında, kendi güvenliklerini sağlamak için stratejik kararlar alırken, diğer devletlerle rekabet etmek zorundadırlar. Bu teori, devletlerin sıklıkla diğer devletlere karşı agresif davranışlar sergileyebileceğini ve güç dengelerinin devletler arasındaki ilişkileri şekillendiren temel faktör olduğunu vurgulamaktadır. Dolayısıyla Çin'in bölgedeki genişleme politikaları, deniz sınırlarını genişletme, yapay adalar oluşturma ve askeri varlık artırma çabaları, Çin'in stratejik üstünlük elde etme arayışının birer yansımaları olarak görülebilir. Bu adımlar Çin'in bölgesel etkisini artırma ve güvenlik çıkarlarını koruma amacı taşıyan bir stratejik çerçeveye oturmaktadır. Öte yandan, ABD'nin bölgedeki etkin rolü de saldırgan realizm çerçevesinde değerlendirilebilir. ABD'nin Güney Çin Denizi'ndeki aktif varlığı, kendi güvenlik çıkarlarını koruma ve Çin'in genişleme çabalarına karşı bir denge unsurunu temsil etme amacını taşımaktadır. ABD, bölgesel müttefikleriyle güvenlik ittifaklarını güçlendirmekte ve stratejik çıkarlarını koruma amacıyla bölgede askeri angajmanını sürdürmektedir. Bu bağlamda, her iki devletin de Güney Çin Denizi'nde sergilediği politikalar, güç mücadelesini ve ulusal güvenlik odaklı rekabeti vurgulamaktadır. Her iki tarafın da kendi ulusal çıkarlarını koruma ve stratejik üstünlük elde etme çabaları, bu jeopolitik rekabetin temel dinamiklerini şekillendirmekte olup anılan perspektiften incelenebilir niteliktedir.

Bu çalışmanın amacı, Güney Çin Denizi'ndeki jeopolitik çatışmaları ve Çin ile ABD arasındaki güç mücadelesine dayanan rekabeti Mearsheimer'ın ortaya attığı saldırgan realizm üzerinden analiz etmektir. Bu kapsamda çalışmada öncelikle saldırgan realist teorinin temel varsayımlarını açıklanmıştır. Daha sonra Güney Çin Denizi'nde jeopolitik çatışmalara neden olan faktörler ele alınmıştır. Ardından anılan bölgedeki Çin'in saldırgan eylemleri ve bu eylemler karşısında ABD'nin tutumu incelenmiştir. Çalışmada Güney Çin Denizi'nin jeopolitik öneminin enerji kaynakları ve deniz ticareti yollarının stratejik kesişiminde yer almasından kaynaklandığı, bu stratejik zenginliklerin bölgedeki aktörler arasında güvenlik endişelerine ve potansiyel çatışmalara neden olan bir dinamik oluşturduğu sonucuna ulaşılmıştır. Güney Çin Denizi'ndeki ABD ve Çin arasındaki güç rekabeti,

bölgesel ve küresel düzeyde birçok sorunu beraberinde getirmektedir. Güvenlik, ekonomi, uluslararası hukuk ve diplomasi alanlarında ortaya çıkan bu karmaşıklık, bölgedeki tüm aktörleri etkileyen dinamik bir sürecin parçasını oluşturmaktadır.

Kuramsal Boyut: Saldırgan Realizm ve Güney Çin Denizi

Neorealizm içerisinde yer alan bir çalışma alanı olan ve Mearsheimer'in "Büyük Güç Politikasının Trajedisi" adlı eserine dayandırılan saldırgan realizm, savunmacı realizmin devletlerin uygun ölçülerde güce sahip olmalarını yeterli göreceklere anlayışına karşı çıkmaktadır (Arı, 2021: 100). Bu yönüyle Mearsheimer, devletlerin uluslararası sistemde ne kadar güç elde etmek isteyecekleri sorusuna farklı bir yanıt vermektedir. Uluslararası sistemde rekabetlerin yoğunluğu azalıp artsa da büyük güçler birbirlerinden çekinmektedirler. Bu nedenle de güç için her zaman birbirleriyle rekabet halindedirler. Her devletin öncelikli amacı, diğer devletler pahasına güç kazanmaktır. Dolayısıyla güç bir araç değil, aksine bir amaçtır. Ancak devletler sadece büyük güçlerin en güçlüsü olmaya çalışmazlar. Nihai amaçları, sistemdeki tek büyük güç olan hegemon olmaktır. Büyük güçler nadiren mevcut güç dağılımından memnundurlar. Bu kapsamda durumu kendi lehlerine değiştirmeye yönelik sürekli bir teşvikle karşı karşıyadırlar. Neredeyse her zaman revizyonist niyetleri vardır ve makul bir şekilde yapılabileceğini düşünürlerse güç dengesini değiştirmek için güç kullanacaklardır. Bazen güç dengesini değiştirmeye çalışmanın maliyeti ve riskleri çok büyük olduğundan büyük güçler daha uygun koşulları beklemek zorunda kalırlar. Ancak bir devlet nihai hegemonya hedefine ulaşmadığı sürece daha fazla güç arzusu ortadan kalkmaz. Ancak hiçbir devletin küresel hegemonyaya ulaşması muhtemel olmadığından, dünya sürekli büyük güç rekabetine mahkûm olacaktır (Mearsheimer, 2001: 2). Bu noktada önemli olan devletlerin birbirlerine her zaman korku, güvensizlik ve şüpheyle bakmalarıdır. Daha da ötesi tüm devletlerin birbirleri hakkında aynı şekilde düşünmeleridir. Bu nedenle rekabet etmek için hiçbir nedeni olmayan devletler arasında bile sürekli bir güvenlik rekabeti söz konusu olacaktır. Mearsheimer'in "Büyük Güç Politikasının Trajedisi" kitabının adı da buradan gelmektedir (Lobell, 2010: 5).

Mearsheimer (2001: 30-32), saldırgan realizmi beş varsayım üzerinden açıklamaktadır. Birincisi uluslararası sistemin anarşik olmasıdır. Bu durum sistemin kaotik olduğu ya da düzensizliğe sürüklendiği anlamına gelmemektedir. Devletlerin varlığını devam ettirebilmesi için üst otoriteye gerek yoktur, güçlü olmaları yeterlidir. Realizmin güvenlik rekabeti ve savaşla karakterize edilen bir dünya tasvir ettiği için bu sonuca varmak kolay olmuştur. İkincisi büyük güçlerin doğaları gereği bazı saldırgan askeri yeteneklere sahip olmalarıdır. Bu sayede bir devlet bir başka devlete zarar verebilir ve muhtemelen yok da edebilir. Devletler potansiyel olarak birbirleri için tehlikelidirler. Ancak bazı devletler diğerlerinden daha fazla askeri güce sahiptir ve bu nedenle daha tehlikelidir. Üçüncüsü devletlerin diğer devletlerin niyetlerinden asla emin olamayacağıdır. Özellikle, hiçbir devlet başka bir devletin ilk devlete saldırmak için saldırgan askeri kapasitesini kullanmayacağından emin olamaz. Çünkü niyetler değişkendir. Bu nedenle bir devletin niyeti bir gün iyi niyetli, ertesi gün düşmanca olabilir. Dördüncüsü büyük güçlerin birincil hedefi hayatta kalmaktır. Özellikle devletler toprak bütünlüklerini ve iç siyasi düzenlerinin özerkliğini korumaya çalışırlar. Beşincisi ise büyük güçlerin rasyonel aktörler olduğudur. Dış çevrelerinin farkındadırlar ve bu çevrede nasıl hayatta kalacakları konusunda stratejik olarak düşünürler.

Uluslararası sistemde bitmek bilmeyen güç arzusuna sahip olan devletler, dünyadaki güç dağılımını kendi lehlerine çevirecek fırsatları kollamaktadırlar. Nitekim gerekli kapasiteye sahip oldukları takdirde bu fırsatları değerlendireceklerdir. Başka bir ifade ile büyük güçler saldırı için hazırdırlar. Ancak bir büyük güç yalnızca diğer devletlerin zararına güç kazanmaya çalışmakla kalmaz, aynı zamanda kendi zararına güç kazanmaya çalışan rakiplerini de engellemeye çalışır. Dolayısıyla büyük bir güç, yaklaşan değişim başka bir devletin lehine olduğunda güç dengesini savunacak, değişimin yönü kendi lehine olduğunda ise dengeyi bozmaya çalışacaktır. Bu açıdan devletler rakiplerine kıyasla ne kadar güçlü olurlarsa hayatta kalma şanslarının da o kadar yüksek olacağını bilincindedirler. Aslında, hayatta kalmanın en iyi garantisi hegemon olmaktır. Çünkü başka hiçbir devlet böylesine büyük bir gücü ciddi bir şekilde tehdit edemez (Mearsheimer, 2001: 3). Başka bir anlatımla devletlerin gücü ne kadar fazla olursa saldırı durumunda kendini koruma ihtimali de o kadar yüksek olacaktır. Dolayısıyla kendilerini güvende hissetmelerinin yolu hegemon güç olmaktan geçmektedir. Bu nedenle devletler makul başarı ihtimalinin söz konusu olduğu durumlarda hegemon güç olmak için rekabetçi politikalar izlemektedirler. Saldırgan realizm açısından devletler güç elde etmek için sürekli rekabet halindedirler (Glaser, 2017: 19). Bu açıdan saldırgan realizm hem devletlerin geçmişte nasıl hareket ettiklerini açıkladığı için betimleyici hem de

devletlerin dış politikayı nasıl yürütmeleri gerektiğini önerdiği için kuralcı olarak nitelendirilmektedir (Valeriano, 2009: 180).

Saldırgan realizm, büyük güçlerin “göreceli güçlerini maksimize ettiği” görüşüne dayanarak uluslararası ilişkilerdeki dinamiklere yaklaşmaktadır. Bu durum saldırgan realizmi, insanın diğerlerine hükmetme dürtüsünden kaynaklanan bitmek bilmeyen bir güç mücadelesi olduğunu iddia eden Morgenthau’ya yaklaştırmaktadır. Ancak bu nedensellik bağı, saldırgan realizmde reddedilmektedir. Klasik realizmdeki insan doğasının bencillikinden ve kötülüğünden kaynaklanan bu güç elde etme hırsı saldırgan realizmde uluslararası sistemin anarşik yapısı tarafından zorlanan güvenlik arayışından kaynaklanmaktadır. Tüm devletler birbirlerine zarar verme kapasitesine ulaştıklarında, her biri saldırıya karşı güvende olmak için olabildiğince fazla güç elde etmek zorunda kalmaktadır. Bu güvenlik motivasyonu ve yapısal nedensellik varsayımı Mearsheimer’ı Waltz’a yaklaştırmaktadır. Mearsheimer’ın Waltz’dan ayrıldığı nokta, Waltz’un gücün sınırlarının olduğu anlayışı yerine güç ve güvenlik arayışının doyumsuz olduğu iddiasıdır. Bu nedenle de Mearsheimer, Waltz’u savunmacı realist olarak nitelendirmektedir. Savunmacı realistlere göre, uluslararası yapı devletlere güç artışıyla gerçekleştirilmeyi teşvik etmek yerine mevcut güç dengesini korumaya yönlendirmektedir. Saldırgan realistler göre dünya siyasetinde statükocu güçlere nadiren rastlanmaktadır. Çünkü uluslararası sistem devletlerin rakipleri pahasına güç kazanma fırsatları aramalarını teşvik etmektedir (Snyder, 2002: 51-52). Bu nedenle devletler, diğer devletleri kuşkulandırırsa ve hatta düşmanlaştırırsa bile güç dengesini kendi lehlerine çevirmek için ekonomik, diplomatik ve askeri olmak üzere çeşitli araçlar kullanırlar. Bir devletin güç kazanması başka bir devletin kaybetmesi anlamına geldiğinden, büyük güçler birbirleriyle uğraşırken sıfır toplamı bir zihniyete sahip olma eğilimindedir. Bu açıdan işin püf noktası rekabette kazanan olmak ve sistemdeki diğer devletlere hükmetmektir. Dolayısıyla devletlerin göreceli güçlerini maksimize ettikleri iddiası, nihai amaçları sadece hayatta kalmak olsa da, devletlerin diğer devletlere karşı saldırgan düşünme eğiliminde olduklarını savunmakla eşdeğerdir. Kısacası büyük güçlerin saldırgan niyetleri vardır (Mearsheimer, 2001: 34).

Saldırgan realizm açısından büyük bir güç, rakiplerine karşı belirgin bir askeri avantaj elde ettiğinde bile daha fazla güç kazanma fırsatlarını aramaya devam etmektedir. Bu bakımdan büyük güçler için en ideal durum hegemon olmaktır. Dolayısıyla güç arayışı ancak hegemonyaya ulaşıldığında sona erecektir (Mearsheimer, 2001: 34). Bunu yanı sıra bir devletin kesin nükleer üstünlüğe ulaşması gibi beklenmedik bir olay dışında, herhangi bir devletin küresel hegemonyaya ulaşması neredeyse imkânsızdır. Bu nedenle büyük bir gücün umabileceği en iyi sonuç, bölgesel bir hegemon olmak ve muhtemelen yakında yer alan, aynı zamanda karadan erişilebilen başka bir bölgeyi kontrol etmektir. Böylece bölgesel hegemonya elde eden devletler, diğer bölgelerdeki büyük güçlerin kendi başarılarını tekrarlamasını engellemeye çalışacaklardır. Başka bir deyişle bölgesel hegemonlar kendilerine rakip istemeyeceklerdir. Bu noktada önceki düşüncesini değiştiren Mearsheimer, herhangi bir büyük güç için ideal durumun dünyadaki tek bölgesel hegemon olmak olduğunu belirtmektedir. Bu devlet statükocu bir güç olacaktır ve mevcut güç dağılımını korumak için elinden geleni yapacaktır (Mearsheimer, 2001: 41-42).

Saldırgan realizmin temel prensipleri bağlamında Güney Çin Denizi’ndeki ABD ve Çin arasındaki rekabet, her iki devletin ulusal güvenliklerini ve stratejik çıkarlarını koruma amacına dayanan bir güç mücadelesi olarak ortaya çıkmaktadır. Çin, bölgede hegemonya kurma çabasında bulunarak deniz hâkimiyeti elde etmeye çalışırken, ABD ise uluslararası sulardaki deniz yollarının serbestliğini savunmak ve Çin’in baskın bir pozisyon elde etmesini engellemek amacıyla bölgedeki askeri varlığını artırma eğilimindedir. Bu rekabet Mearsheimer’ın saldırgan realizminde vurguladığı devletler arası güç rekabetinin bir yansıması olarak değerlendirilebilir.

Çinli lider Deng Xiaping tarafından “dört modernizasyon” olarak adlandırılan savunma, tarım, teknoloji ve ekonomi alanındaki reformist politikaların hayata geçirildiği 1978 yılından günümüze kadar devam eden süreçte, ekonomik, askeri ve siyasal anlamda Çin, büyük bir güce dönüşmüş durumdadır (Babahanoğlu ve Örselli, 2022: 92). Çin 1990’lı yıllar itibariyle güçlü bir devlet olarak uluslararası sisteme geri dönüşü gerçekleştirmiştir. Aynı zamanda 2000’li yıllarla birlikte hem Japonya’yı hem de ABD himayesinde yüksek gelirli devletler arasına katılan Tayvan, Güney Kore, Singapur ve Hong Kong’u geride bırakmıştır. Çin’in uluslararası sisteme bu “geri dönüşü”nün, ABD dış politikasındaki neo-muhafazakar yapı tarafından imparatorluk projesi olarak görülen “Yeni Amerikan Yüzyılı” projesi ile çatışması, mücadele alanı Doğu Asya olan iki yüz yıllık bir hesabı ortaya çıkarmıştır (Gökten, 2011: 112). Bu bağlamda Çin’in yükselişi ile birlikte ekonomik ve askeri alanlardaki göreceli gücü gelecekte zorunlu olarak ve önemli ölçüde artacağından, bunun hem Asya hem de küresel güç dengeleri üzerinde derin sonuçları olacağı düşüncesinden hareketle kasvetli bir tablo çizen yorumlar önem kazanmaktadır.

Çin, kendi toprakları dışındaki güç potansiyelini artırmaya devam ettikçe, diğer büyük güçlerin yanı sıra ikincil güçlerin de dengeleme çabaları ortaya çıkacaktır. Bu açıdan Çin ile ABD arasında çatışma olasılığı yüksek olacaktır (Myšička, 2021: 64). Nitekim Mearsheimer'a (2001: 402) göre zengin bir Çin statükocu bir güç değil, bölgesel hegemonya elde etmeye kararlı saldırgan bir devlet olacaktır. Bunun nedeni, zengin bir Çin'in kötü amaçlara sahip olması değil, herhangi bir devletin hayatta kalma şansını en üst düzeye çıkarmasının en iyi yolunun kendi bölgesinde hegemon olabilmesidir.

ABD ile Çin ilişkileri gelinen nokta itibarıyla güç politikalarının rekabetine dönüşmüş durumdadır. Çin'in yükselişi, gün dengesinde kaymaya neden olmuştur. ABD ve Çin arasında önemli düzeyde ekonomik bir ilişki söz konusu olmasına rağmen süreç ticaret savaşlarına, askeri ve teknolojik bir rekabete evrilmiştir. Öyle ki Güney Çin Denizi bugün her iki devlet açısından da askeri kapasitelerini artırdığı bir jeopolitik çatışma alanına dönüşmüştür. Sistemdeki güç yapılandırmasında yaşanan dönüşüm devletlerin politikalarını da etkilemektedir. Nitekim ABD özelinde Ulusal Askeri Strateji (NMS), Ulusal Savunma Strateji (NDS) ve Ulusal Güvenlik Strateji (NSS) gibi temel strateji belgelerinde bu dönüşümün izlerine rastlanmaktadır (Aygün, 2023: 59-60). Çin'in özellikle Güney Çin Denizi'nde diğer bölge devletleri ile çıkar çatışmaları yaşamaktadır. Artan gerginlikler bölge devletleri ile Çin arasında dostluk ilişkilerinin kurulmasını engelleme potansiyeline sahiptir. Bu bağlamda jeopolitik, coğrafi, ekonomik ve askeri gücü nedeniyle Çin'in diğer devletler karşısında üstün bir pozisyona sahip olması ve söylemsel düzeyde "barışçıl" olarak ifade ettiği dış politika süreçlerinin reel politikada bir tehdit olarak algılanmasına neden olduğu ifade edilmektedir. Öte yandan, Çin ile sorun yaşayan devletler için, İkinci Dünya Savaşı sonrasında bölgede etkin bir dengeleyici olarak öne çıkan ABD'nin, Çin'e karşı bölgede askeri varlık göstermesi, Çin tarafından yaşamsal çıkarlarına yönelik bir tehdit olarak değerlendirilmektedir (Karadağ, 2021: 167). Bu durum, bölgesel dengelerin değişimi ile ABD'nin müdahalesi karşısında Çin'in savunma mekanizmalarını güçlendirme ve saldırgan tutumlar takınma eğilimini göstermektedir.

Asya-Pasifik bölgesindeki temel stratejik sorun, Çin'in revizyonist bir aktör olarak ortaya çıkması ve II. Dünya Savaşı sonrasında özellikle ABD liderliğindeki Batılı devletlerin kurduğu düzeni sarsması olarak görülmektedir. Soğuk Savaş sona erdiğinde revizyonist devletlerin ortaya çıkarak mevcut düzene meydan okuması, büyük güçler arasında rekabetin yeniden canlanmasına neden olmuştur. Bu durum aynı zamanda küresel düzeni tehdit ederek, küresel düzensizliği tetikleyen karmaşık ve değişken bir süreci başlatmıştır. Mevcut uluslararası düzenle çelişen bu meydan okumalar, devletler arasında stratejik rekabetin artmasına ve küresel düzensizliğin kaçınılmaz bir unsuru haline gelmesine yol açmıştır. Asya-Pasifik'te Çin'in revizyonist rol üstlenmesi, özellikle ABD ile arasında rekabeti körükleyerek bölgesel ve küresel düzeyde stratejik bir çatışmaya dönüşmüştür (Oba, 2019: 28). Nitekim ABD'nin bölgedeki devletler ile ikili ve çok taraflı olarak gerçekleştirdiği askeri işbirlikleri ve tatbikatlar kapsamındaki güç gösterileri Güney Çin Denizi'ni, saldırgan bir jeopolitik rekabetin satranç tahtasına dönüştürdüğü söylenebilir.

Çin ile ABD arasında değişen güç dengesi bölgesel barışın gerçekleşmesini zorlaştırmaktadır. Çin'in yükselişinin, ABD ile ciddi bir savaş potansiyeli taşıyan güvenlik rekabetine neden olması olasılıklar arasında yer almaktadır. Hindistan, Japonya, Singapur, Güney Kore, Rusya, Vietnam ve Avustralya dâhil olmak üzere Çin'in komşularının çoğu, Çin'in gücünü kontrol altına almak için ABD ile birlikte hareket edeceklerdir. Çin'in barışçıl bir şekilde yükselmeyeceğine inanan Mearsheimer, sadece Çin'in değil aynı zamanda ABD'nin de saldırgan tutumlar sergileyebileceğini belirtmektedir. Bu durum Asya Pasifik bölgesinde sorunları daha da tırmandıracaktır (Mearsheimer, 2010: 382). Mearsheimer'a (2010: 387) göre nihayetinde Asya-Pasifik bölgesindeki güvenlik ortamı Çin ve ABD etrafında şekillenecek ve bu büyük güçlerin her biri önemli saldırı kabiliyetine ve bilinmeyen niyetlere sahip bir orduya sahip olacaktır.

Güney Çin Denizi'nde Jeopolitik Çatışma: Gerilimin Artışına Yol Açan Faktörler

Güney Çin Denizi, jeopolitik olarak Güneydoğu Asya'nın kalbinde yer almaktadır (Weatherbee, 2008: 142). Zengin enerji kaynakları, jeopolitik önemi, stratejik konumu ve önemli deniz ticaret yollarıyla sadece çevre devletler açısından değil, aynı zamanda dünya içinde hayati öneme sahiptir. Bu nedenle bölgesel ve küresel güç mücadelelerinin yaşandığı kritik bir bölgedir. Çin'in denizlerdeki genişleme politikaları ve bu bölgedeki egemenlik iddiaları nedeniyle Vietnam, Tayvan, Filipinler, Malezya ve Brunei gibi birçok devlet ile gerilimlere neden olmaktadır. Ayrıca, Güney Çin Denizi'ndeki egemenlik konuları, bölgedeki istikrarsızlığı artırarak uluslararası ilişkileri etkilemektedir. Bu süreçte, ABD ve Çin arasındaki rekabet de büyük bir rol oynamaktadır. ABD,

bölgedeki müttefikleriyle iş birliği yaparak Çin'in genişleme çabalarına karşı durmaya çalışırken, Çin ise bölgede etkin bir güç olma hedefini sürdürmektedir. Güney Çin Denizi'ndeki jeopolitik dinamikler, ABD ve Çin arasındaki rekabetin bir yansıması olarak uluslararası arenada daha geniş bir stratejik çatışmanın parçasını oluşturmaktadır. Bu durum, bölgedeki dengeyi etkileyerek küresel güç dengelerini de şekillendirmektedir.

Güney Çin Denizi, potansiyel bir çatışmanın her an patlak verebileceği en gerilimli bölgelerden biri olma özelliği taşımaktadır. Bu durum Güney Çin Denizi'ne kıyıdaş devletlerin, deniz ve adalar üzerinde hak iddia etmelerinden kaynaklanmaktadır. Çin, günümüzde yükselen bir güç olarak, denizin neredeyse tamamında hak iddia etmekte ve bu iddiaları "Dokuz Çizgi Hattı" adını verdiği U şeklindeki bir alana dayandırmaktadır. Çin'in tarihsel gerekçelere dayandırdığı hak iddiaları, sadece kıyıda bulunan devletleri değil, aynı zamanda özellikle son zamanlarda denizde bulunan adalardaki faaliyetleri nedeniyle ABD gibi büyük güçleri de endişelendirmektedir (Pekcan, 2017: 55). Güney Çin Denizi'nin sahip olduğu ekonomik, stratejik ve jeopolitik özellikler hem bölgedeki çatışma olasılıklarını hem de bölge dışı devletlerin bölgeye yönelik ilgilerini artırmaktadır. Bu bağlamda bölgedeki gerilimi tırmandıran ilk neden deniz ve üzerindeki adalar özelindeki hak iddialarıdır.

Güney Çin Denizi'nde tek taraflı hak iddiaları ve askeri güç kullanımı, güvenlik istikrarını tehlikeye atma potansiyeline sahip bir tehdit oluşturmaktadır. Çin'in Güney Çin Denizi'nde gerçekleştirdiği eylemlerden endişe duyan devletler, bu tehdidi haklı bir şekilde ciddi bir tehlike olarak değerlendirmektedir. Askeri tesislerin konuşlandırılması, Güney Çin Denizi bölgesinde savaş endişelerini daha da artırarak, olası bir savaşın Güneydoğu Asya bölgesindeki güvenlik istikrarını etkileme olasılığını yükseltmektedir (Wardhana, 2021: 29). Güney Çin Denizi, birçok devletin hak iddiaları nedeniyle karmaşık bir sorun haline gelmiştir. Özellikle kıyısı bulunan devletlerin hak iddia ettiği deniz yetki alanlarının ve münhasır ekonomik bölgelerin (MEB) iç içe geçmesi, bölge devletleri arasındaki ilişkilere olumsuz bir şekilde yansımaktadır. Bu durum, sadece bölgesel değil, aynı zamanda küresel bir boyut kazanmıştır. ABD, Güney Çin Denizi'ndeki bu karmaşıklıktan kaynaklanan endişelerini artırmaktadır. Çin'in genişleme çabalarının ve denizdeki faaliyetlerinin artışının, bölgedeki istikrarı tehdit etmesi ve uluslararası deniz ticaret yollarını etkilemesi, ABD'nin bölgedeki çıkarlarına doğrudan etki etmektedir. Bu nedenle, Güney Çin Denizi'ndeki hak iddiaları ve buna bağlı olarak ortaya çıkan karmaşa, ABD'nin bölgedeki güvenlik ve jeopolitik endişelerini derinleştirmektedir.

Güney Çin Denizi üzerindeki deniz yetki alanlarından en büyük payı Çin almaktadır. Öyle ki dokuz çizgi hattı adını verdiği hat ile diğer devletlerin deniz yetki alanlarını kendi bölgesine dâhil etmiştir. Bu duruma bölgedeki devletler tarafından ne kadar tepki gösterilse de Çin'in hak iddialarını tarihsel gerekçelere dayandırması sorunun müşterek çözümünü zorlaştırmaktadır (Karadağ, 2021: 168). Nitekim bu duruma örnek olarak 2 Mart 2011'de, Filipinler Enerji Bakanlığı'nın Reed Bank'ta doğal gaz araştırması yapmak üzere görevlendirdiği bir araştırma gemisi, iki Çin devriye botu tarafından taciz edilmesi gösterilebilir. Bu olay, Filipinler'in MEB'i içinde meydana gelmiştir. Filipinler yönetimi, olaya tepki olarak Çin Büyükelçiliği'ne bir protesto başvurusunda bulunmuştur. Dışişleri Bakanlığı sözcüsü, Filipinler'in sadece olaya dair bir açıklama beklediğini belirtmiştir. Ancak Çin elçilik yetkilisi, Çin'in Spratly (Nasha) Adaları ve çevresindeki topraklarda tartışmasız egemenliğe sahip olduğunu savunmuştur. Çin daha sonra, Filipinler'in MEB'inde petrol araştırması yapmadan önce Çin'den izin alması gerektiğini talep etmiş ve Filipinler ile diğer hak iddia eden devletleri Güney Çin Denizi'ndeki egemenlik iddiasını tanıtmaya zorlamıştır (De Castro, 2020: 339).

Çin, bölgesel varlığını hukuki temellere dayandırmak amacıyla, adaları, adacıkları ve kayalıkları betonla kaplayarak yapay adalar oluşturmaktadır. Bu yapay adalarda havaalanları ve limanlar inşa etmek suretiyle de bölgede askeri uçaklarını ve gemilerini konumlandırmaktadır. Güney Çin Denizi üzerindeki adaları insan yaşamına elverişli hale getirme çabası içerisinde olan Çin, adalardaki askeri faaliyetlerini bölgedeki gemilerin güvenliğini sağlama, korsan faaliyetlere karşı önlem alma ve olası doğal afet durumlarında müdahale etme amacıyla gerçekleştirdiğini ifade etmektedir. Dolayısıyla Çin, hak iddia ettiği bu adalarda silahlanma faaliyetleri düzenlemekte ve bu stratejik bölgelerdeki askeri varlığını güçlendirmektedir (Genç, 2019: 16). ABD ise bölgede konuşlandığı askeri birlikleri ile Çin'i dengeleme çabası içerisinde. Japonya'nın Yokosuka şehrinde bulunan ve yaklaşık 40 bin deniz piyadesinin yer aldığı Yedinci Filo bu duruma örnek olarak gösterilmektedir. Benzer şekilde Guam Adası'nda da büyük bir deniz üssü bulunmaktadır. Ayrıca bölge devletleri ilse yoğun bir askeri diplomasi faaliyetleri yürütmektedir. Bu bağlamda ABD'nin Japonya, Filipinler, Güney Kore ve Avustralya'ya odaklanmaktadır (Korkmaz, 2020). Çin ve ABD'nin Güney Çin Denizi'nde artan askeri faaliyetleri, bölgedeki jeopolitik gerilimleri tırmandıran bir faktör olarak öne çıkmaktadır. Bu durum, her iki ülkenin stratejik

bölgelerdeki askeri varlıklarını güçlendirmesiyle birlikte, bölgedeki güç dengesini sarsmakta ve karşılıklı güvensizliği artırmaktadır. Askeri faaliyetlerin bölgedeki sınırlar ve hak iddialarıyla çatışması, bölgesel istikrarsızlık potansiyelini artırarak diğer devletleri de askeri diplomasi ve ittifaklar kurmaya yönlendirmektedir. Güney Çin Denizi'nin jeopolitik dinamikleri bu nedenle giderek daha karmaşık hale gelmektedir.

Son dönemde Asya-Pasifik devletlerinin savunma ve askeri modernleşme harcamalarında gözlemlenen artış dikkat çekicidir. Asya-Pasifik bölgesi, ekonomik açıdan dünyanın en dinamik bölgelerinden biri olmasının yanı sıra savunma harcamalarında da öne çıkan bir bölge haline gelmiştir. Bu kapsamda, özellikle saldırı silahlarının edinimi hız kazanmıştır. Bölge devletleri saldırı denizaltıları, deniz savaşı kabiliyetlerini artıran gelişmiş silahlar ve süpersonik savaş jetleri gibi unsurlarla silahlı kuvvetlerini sürekli olarak güçlendirmekte ve modernleştirmektedir (Oba, 2019: 28). Bu eğilim bölgedeki askeri dengeleri etkileyerek Asya-Pasifik'teki güvenlik dinamiklerini değiştirmekte ve bölgesel çatışma potansiyelini artırmaktadır. Bu durum Güney Çin Denizi'nde yaşanan jeopolitik çatışmalara da kaynaklık etmektedir.

Güney Çin Denizi üzerinde Çin, Vietnam, Filipinler, Tayvan, Malezya, Endonezya ve Brunei gibi devletler arasında çeşitli hak iddiaları bulunmaktadır. Bu durumun yanı sıra, bölgenin stratejik önemi nedeniyle ABD, Japonya, Avustralya, Hindistan ve Rusya gibi devletlerin de bölgede etkili olma çabaları sıkça vurgulanmaktadır. Temel anlaşmazlık sebepleri arasında Paracel (Xisha) Adaları, Pratas (Dongsha) Adası, Scarborough (Huangyan) Takımadası ve Spratly (Nansha) Takımadası gibi doğal oluşumlar nedeniyle ortaya çıkan sorunlar yer almaktadır. Bu adalarla ilgili olarak, kıta sahanlıkları ve münhasır ekonomik bölgelerin belirlenmesindeki belirsizlikten kaynaklanan anlaşmazlıklar mevcuttur (Genç, 2019: 12). Güney Çin Denizi dünya ticaret yolları üzerinde stratejik bir konuma sahiptir. Özellikle Avrupa ve Ortadoğu'dan, Asya'nın doğusuna yönelik ticaretin büyük bir kısmı bu deniz üzerinden gerçekleşmektedir. Ayrıca deniz tabanının altında bulunan zengin petrol ve doğalgaz rezervleri nedeniyle bölge, devletler arasında egemenlik iddialarının yoğunlaştığı bir alan haline gelmiştir. Spratly (Nasha) ve Paracel (Xisha) adaları, özellikle Filipinler ve Çin arasında krizlere neden olmaktadır. Filipinler, Scarborough (Huangyan) Resifi ve Spratly adaları üzerinde egemenlik talep ederken Çin, Malezya, Tayvan ve Vietnam da Filipinler ile birlikte Kalayaan adaları konusunda benzer iddialara sahiptir. Bu anlaşmazlıkların çözümü bölgedeki enerji kaynaklarına ve stratejik konumuna olan talep nedeniyle zorlaşmaktadır (Keyvan, 2017: 253). Bu durum aynı zamanda bölgedeki jeoekonomik ve jeopolitik gerilimler ile çatışmaları artıran bir faktör olarak ön plana çıkmaktadır.

ABD ve müttefiklerinin Çin'in Güney Çin Denizi genişlemesine ilişkin kaygılarını daha da arttıran önemli bir husus da bu adaların Pekin'e bölgenin fosil yakıtlarını ve balıkçılığını kontrol etme olanağı sağlamasıdır (Moulton, 2022: 205). Aynı zamanda Güney Çin Denizi üzerinden gerçekleşen ticaret hacmi de bölgenin jeopolitik önemini artırmaktadır. Dünyanın en büyük ekonomilerinin birçoğu için önemli bir deniz kavşağı konumunda olan Güney Çin Denizi üzerinden yapılan ticaretin yılda 5.3 trilyon dolar olduğu tahmin edilmektedir (China Power Team, 2017). ABD Enerji Bakanlığı'na Bağlı Enerji Bilgi İdaresi (EIA) tarafından 2013 yılında yayınlanan ve en son 15 Ekim 2019 tarihinde güncellenen analizde Güney Çin Denizi'nin kanıtlanmış ve olası rezervlerde yaklaşık 11 milyar varil petrol ve 190 trilyon metreküp doğal gaz içerdiği tahmin edilmektedir (EIA, 2013). Güney Çin Denizi, özellikle Orta Doğu, Afrika, Avustralya ve Güneydoğu Asya'dan Kuzeydoğu Asya'nın büyük kaynak ithalatına bağımlı ekonomilerine deniz yoluyla enerji tedariki için bir can damarı niteliğinde görülmektedir. Petrolün enerji kaynakları açısından stratejik önemi göz önüne alındığında bu durum dikkate değer bir hal almaktadır. Dünyadaki yıllık petrol ve gaz sevkiyatının önemli bir kısmı Güney Çin Denizi'nden geçmektedir. Yaklaşık olarak Japonya, Güney Kore ve Tayvan ham petrol ithalatının %80'inden fazlasını Güney Çin Denizi üzerinden yapmaktadır. Benzer şekilde toplam petrol tüketiminin %50'sinden fazlasını ithal eden Çin açısından bu ithalatın yaklaşık %80 ila %90'ı Güney Çin Denizi'nden geçmektedir (Rahman ve Tsamenyi, 2010: 317). Ticaret ve enerji kaynakları dışında olağanüstü biyoçeşitlilikle bütünleşmiş bir ekosisteme sahip olması da Güney Çin Denizi'nin önemini artırmaktadır. Öyle ki Güney Çin Denizi, deniz florası ve faunası, mercan resifleri, mangrovlar, deniz çayırı yatakları ve balıklar açısından dünyanın en zengin denizlerinden biri olarak ön plana çıkmaktadır (Rahmadini ve Hennida, 2018: 434). Çin'in balıkçılık faaliyetleri Güney Çin Denizi'de dâhil olmak üzere hak iddia ettiği sularda gerçekleşmektedir. Nitekim balıkçılık, bölgedeki milyonlarca insan için ana protein kaynağı olarak görülmekte ve Çin nüfusuna yılda yaklaşık 300 milyar dolar katkıda bulunmaktadır (Greer, 2016).

Güney Çin Denizi'nin yukarıda izah edilen jeopolitik ve jeoekonomik önemi, bölge devletleri arasında deniz sınırları, adaların kontrolü ve kaynaklara erişim konularında rekabeti körüklemektedir. Ayrıca Güney Çin

Denizi'nden geçen önemli ticaret yollarının kontrolü, ekonomik avantajların yanı sıra stratejik bir güç unsuru olarak da değerlendirilebilir. Çünkü bu bölge Pasifik Okyanusu ve Hint Okyanusu arasındaki geçişler nedeniyle deniz kuvvetleri için de önem arz etmektedir. Bu durum, bölge devletleri arasında askeri varlığın artması ve deniz güçlerinin önem kazanmasıyla sonuçlanmaktadır. Bu bağlamda bölgede artan askeri unsurlar jeopolitik odaklı gerilimlerin ve çatışmaların artmasının bir başka faktörü olmaktadır.

Kızıl Ejder ile Beyaz Başlı Kartal'ın Güç Mücadelesi: Güney Çin Denizi'nde Saldırgan Eylemler

Jeopolitik öneminin yanı sıra bölge devletlerinin ekonomik kalkınması açısından temel kaynak noktalarından biri olan Güney Çin Denizi, birçok gücün bölgeyi "kontrol etme" hırsını kamçulamış ve on yıllar boyunca "heyecan verici" hale getirmiştir. Zengin kaynaklara, özellikle de petrol ve doğal gaz potansiyeline sahip olan Güney Çin Denizi, hem bölge içindeki hem de dışındaki ilgili devletler arasında, egemenliğin genişletilmesi ve korunması, tekelcilik niyeti ile "seyrüsefer özgürlüğü", Çin'in Kuşak ve Yol Girişimi ile ABD'nin Hint-Pasifik stratejisi arasındaki anlaşmazlıkların merkezinde yer alan bir "sıcak nokta" haline gelmektedir. Özellikle Güney Çin Denizi, bugün dünyanın en büyük iki gücü olan ABD ve Çin'in geleneksel nüfuzları için bir rekabet alanı haline gelmiştir (Hung, vd. 2023: 342). İkinci Dünya Savaşı sırasında önemli bir askeri saha olan Güney Çin Denizi, Soğuk Savaş sırasında ABD tarafından Çin'in gözetlendiği ve çevrelediği bir alan haline gelmiştir. 2000'li yılların başından bu yana ise bölge içi ve bölgeler arası ticaret yollarını veya Deniz İletişim Hatlarını (SLOCs) kolaylaştırmak için sahip olduğu önemine ek olarak hem deniz hem de maden kaynaklarına erişim ve bunların kontrolü konusunda bir rekabet alanı haline gelmiştir (Truong ve Karim, 2016: 1).

Güney Çin Denizi'ndeki petrol ve doğalgaz yataklarının kapsamı belirsizliğini korusa da bölgesel aktörler açısından stratejik değer taşımakta ve rekabeti körüklemektedir. Asya'nın ekonomik yükselişi, bölgesel arzı aşan talep nedeniyle önemli olan bu potansiyel enerji kaynaklarını gündeme getirmektedir. Eğer ekonomik büyüme devam ederse, 2030'da Asya'nın günlük petrol ithalatı 30 milyon varile kadar çıkacağı tahmin edilmektedir. Bu miktar küresel talebin yüzde 80'ini oluşturarak neredeyse Orta Doğu'nun toplam üretim kapasitesine eşdeğer olacaktır. Bu artış, bölgesel devletlerin gerçek zamanlı enerji ihtiyaçlarını karşılama ve gelecekteki ithalat akışlarını güvence altına alma konusunda büyük zorluklar yaşamalarına neden olmaktadır. Güney Çin Denizi'nin kaynaklarının önemi üzerindeki bu güncel odaklanma, İkinci Dünya Savaşı'ndan bu yana bölgeyi etkileyen egemenlik anlaşmazlıklarına muazzam bir yoğunluk katmıştır. Küçük ıssız kayalıklar, adacıklar ve resifler, hem kaynak geliştirme hakkına ilişkin toprak iddialarının hem de seyrüsefer haklarına ilişkin denizcilik iddialarının yasal dayanağı olarak çok önemli hale gelmiştir. Dolayısıyla Çin'in neredeyse tüm Güney Çin Denizi üzerindeki hak iddiaları ve bu kapsamdaki faaliyetleri statü ve bölgesel güç açısından, egemenlik tartışmalarının başlangıç noktasını oluşturmaktadır (Steffens, 2013: 91-92). Bu durum Çin ile ABD arasında saldırgan bir rekabete neden olmaktadır.

Çin ekonomisi, zaman içinde askeri güce dönüşerek Asya'da bölgesel hâkimiyet kurma potansiyeli taşımaktadır. Ekonomik kalkınmasıyla dünya ekonomisinin ikinci büyük oyuncusu olan Çin, bu gücü askeri kapasiteye çevirme yolunda önemli adımlar atmaktadır. Bu durum Mearsheimer'ın öngörülerini destekleyen çeşitli kanıtları beraberinde getirmektedir. Özellikle 2000'li yıllardan bu yana benimsenen sert dış politika, saldırgan realizmin varsayımlarıyla uyumlu bir şekilde güç dengesindeki değişimin ve bölgesel hegemonya arayışının işaretçisi olarak değerlendirilebilir. Nitekim Çin'in çeşitli çatışma noktalarında daha katı bir tutum benimsemesi, statüko değişikliği arayışını net bir şekilde ortaya koymaktadır (Şebin ve Akbaş, 2024: 90).

Çin'in yükselişi, başta ABD olmak üzere müttefikleri tarafından öncelikle ekonomik alandaki çıkışının diğer uluslararası aktörlerde meydana getirdiği endişe olarak görülmektedir. Ancak, bölgesel düzeydeki tehdit algısının esasen Çin'in artan askeri kapasitesinden kaynaklandığı vurgulanmaktadır. Çin, askeri kapasitesini artırma çabalarının barışçıl ve savunma amaçlı olduğunu savunsa da bölgedeki diğer aktörler gerçek ve yakın bir tehdit olarak algılamaktadır (Yılmaz, 2020: 102). Nitekim Çin, askeri alanda etkin bir şekilde hareket etmekte ve özellikle donanma ile hava kuvvetlerini güçlendirmektedir. Çin tarafından denize indirilen ilk uçak gemisi olan Şi Lang, eski bir Sovyet uçak gemisi olan Varyag'ın tamir edilmesiyle oluşturulmuştur. Pasifik bölgesinde faaliyet gösteren Şi Lang'a karşılık, ABD'nin bu bölgede beş nükleer güçlü süper uçak gemisi ve altı taarruz gemisi bulunmaktadır. Çin, deniz kuvvetleri alanındaki atılımlarına rağmen, ABD'nin askeri gücüne henüz yetişebilmiş değildir. Teknoloji konusundaki ilerlemeleri, özellikle Amerikan F-117 Stealth Fighter (Hayalet Uçak)

uçaklarından esinlenen J-20 uçaklarıyla dikkat çekmektedir. Bu radar algılamayan uçakların başarılı bir şekilde üretilmesi, Çin Hava Kuvvetleri'nin güçlenmesi açısından hayati bir öneme sahiptir (Örmeci, 2013: 8).

Çin, Güney Çin Denizi'nin çoğunluğunu topraklarının vazgeçilmez bir parçası olarak görmektedir. Bu nedenle de Brunei, Endonezya, Malezya, Filipinler, Tayvan veya Vietnam'ın bu bölgedeki egemenlik iddiaları Çin tarafından kabul görmemektedir. Aynı zamanda bölge üzerindeki tam bir egemenliğin sağlanması "Çin Rüyası"nın temel bileşenini de oluşturmaktadır (Mastro, 2020). Nitekim Çin'in Spratlys'e girmesi Güney Çin Denizi'nde yeni bir istikrarsızlık ve rekabet dönemini başlatmıştır. Bölgede hak iddia eden devletler Güney Çin Denizi üzerinde yer alan bazı bölgeleri işgal etmeye başlamış ve askeri varlıklarını artırmıştır. Konumlarını güçlendirme yarışı, Çin'in 1994'ün sonlarında uygun bir şekilde adlandırılan Mischief (Meiji) Resifi'ni işgal etmesiyle doruğa ulaşmıştır (Fravel, 2011: 298). Çin 2014 yılından buyana tahmini 3000 hektarlık yedi resif merkezini tek taraflı olarak geri almıştır. Geri alınan bölgeler Vietnam, Malezya, Filipinler ve Tayvan'ın hak iddia ettiği bölgeleri içermektedir. Çin, inşaat ve ıslah faaliyetleri yürüttüğü bu bölgelerde üç hava üssü ile savunma tesisleri inşa etmiş, Paracel Adaları'ndaki Woody Adası'na da hava ve jet füzeleri yerleştirmiştir (Temiz, 2022: 15). Çin'in Güney Çin Denizi'ndeki ada ve kayalıklarda inşaat ve ıslah faaliyetlerinde bulunan tek ve hatta ilk ülke olmadığını belirtmek önemlidir. Ancak Çin'in Spratly Adaları'nda gerçekleştirdiği inşaat ve ıslah faaliyetlerinin boyutu, diğer hak iddia eden devletlerle kıyaslandığında şaşırtıcı düzeye çıkmaktadır. Örneğin Malezya, 1980'lerden bu yana Swallow Reef'te ıslah çalışmaları yaparak burayı 25 dönümden 85 dönüme çıkarmış ve bir uçak pisti, bir tatil köyü ve küçük bir deniz üssü inşa etmiştir. Öte yandan Vietnam'ın her ikisi de Spratly Adalarında bulunan West Reef'e yaklaşık 65.000 metrekare ve Sand Cay'e 21.000 metrekare eklediği tahmin edilmektedir. Çin ise Fiery Cross Reef'i bir uçak pisti ve 630.000 metrekarelik bir liman da dâhil olmak üzere 2,7 milyon metrekareden fazla genişletmiştir (Marsetio, vd. 2017: 106).

2007 yılından bu yana Çin, Güney Çin Denizi'nde etkileyici bir politika izleyerek özellikle Vietnam ve Filipinler ile ilişkilerde gerilimi artırmıştır. Çin'in bu artan etkinliği, çeşitli faktörlere dayanmaktadır. Bunlardan birincisi, Çin'in enerji kaynaklarına olan artan ihtiyaçları ve petrol şirketlerinin daha derin sularda ve kıyıda daha uzak bölgelerde sondaj yapabilme yeteneklerindeki teknolojik ilerlemesidir. Diğer bir faktör ise Çin'de yükselen milliyetçilik ve özellikle Tayvan, Tibet ve Doğu Türkistan gibi bölgelerde, aynı zamanda Güney Çin Denizi'nde algılanan ulusal egemenlik ihlalleri konusundaki artan hassasiyettir (Temiz, 2022: 13). Bu nedenle Çin, anlaşmazlık yaşanan sularda veya önemli deniz çıkarları bulunan diğer su alanlarında, iddia sahibi devletlerin gemileriyle yüzleşme durumunun getireceği sonuçları anlamaktadır. Bu kapsamda Çin, deniz kuvvetleri dışında Çin Sahil Güvenliği (CCG) ve deniz milis kuvvetleri gibi askeri olmayan deniz kuvvetlerini etkin bir şekilde kullanmaktadır (Marsetio, vd. 2017: 106). Aynı zamanda Çin, stratejik ve ulusal çıkarlarına uyacak şekilde uluslararası denizcilik hukukunun geleneksel yorumlarına daha açıkça meydan okumaya başlamışlardır. Bu duruma bir örnek olarak Çin'in 2009 yılında MEB'i içerisinde olmakla birlikte kara sularının dışında faaliyet gösteren Amerikan gözetleme gemilerine karşı Çin egemenliğinin ihlal edildiği gerekçesiyle tehlikeli manevralar gerçekleştirmeleri gösterilebilir (Yahuda, 2013: 447). Ayrıca, bu gelişmelerin ortaya çıkardığı potansiyel risklere ek olarak, ABD'nin Güney Çin Denizi'nde yaşananları değerlendirirken dikkate alınması gereken bir diğer önemli faktör de küresel deniz güvenliğidir. Bu bölgedeki gerilimlerin, deniz ticaret yollarının güvenliğini tehdit etme potansiyeline sahip olduğu düşünüldüğünde ABD'nin Çin'in bölgesel hedefleri ve etkileşimleriyle başa çıkma stratejilerini daha yakından incelemesi ve Güney Çin Denizi ile ilgili meselelerde taraf olması kaçınılmazdır.

ABD, Güney Çin Denizi meselesinde Çin'in deniz topraklarına ve iç kaynaklarına yönelik kontrol çabalarının neticesinden endişe etmektedir. Bu bağlamda Güney Çin Denizi'nin tamamen Çin'in hâkimiyetine bırakılmasının, Batı Pasifik'te ABD'nin varlığının ve Asya Pasifik'teki liderlik rolünün zayıflamasına yol açabileceği düşünülmektedir. Böylece Çin'in bölgede egemen bir güç haline gelme riski artmaktadır. Bu durum, ABD'nin bu stratejik coğrafyadaki ittifak sisteminin güç kaybetmesi ve Çin'in bölgesel liderlik pozisyonunu güçlendirmesi açısından kaygı verici niteliktedir (Keyvan, 2017: 258). Dolayısıyla ABD'nin Çin'e yönelik yaklaşımında son zamanlarda belirgin değişiklikler gözlemlenmiştir. Özellikle Donald Trump döneminde güç rekabeti ön plana çıkmıştır. Artık ABD, Çin'i sadece işbirliği ve ortak yaşam ilişkileri bağlamında değil, aynı zamanda güç mücadelesinin merkezine yerleşmiş bir rakip olarak görmektedir. Çin'in küresel kapitalizme entegre olma çabalarının ötesinde, ABD için ideolojik bir tehdit olarak algılandığı bir döneme geçilmiştir. Güney Çin Denizi'nde ortaya çıkan rekabet, her iki gücün stratejik bir zorunluluk olarak gördüğü bir coğrafyada somutlaşmaktadır. Güney Çin Denizi, Çin'in jeoekonomik hedeflerinin yanı sıra yeniden canlandırılmaya

çalışılan Doğu Asya sistemi açısından da önemli bir rol oynamaktadır. ABD ise özellikle askeri alanda güçlü bir biçimde varlık gösterdiği Batı Pasifik bölgesindeki konumunu korumak istemekte, bu da serbest ticaret düzeninin istikrarını ve deniz ikmal yollarının güvenliğini koruma amacına dayanmaktadır (Gökten, 2022: 110).

Çin'in Güney Çin Denizi bölgesindeki giderek artan askeri kapasitesi, bölgede Çin ile ABD'yi karşı karşıya getiren eylemlerin itici gücü olmaktadır. Çin'in ABD operasyonlarını engelleme olaylarının en bilineni Nisan 2001'de gerçekleşmiştir. Bir Çin savaş jeti, Çin'in Hainan Adası'nın yaklaşık 65 mil (105 kilometre) güneydoğusunda uçan bir ABD Donanma EP-3 keşif uçağıyla havada çarpışarak, ABD uçağını acil bir iniş yapmaya zorlamıştır. Güney Çin Denizi'ndeki benzer olaylar, ABD hükümeti tarafından kamuoyuna açıklanan kayıtlara göre, 2002, 2009, 2013, 2014 ve 2016 yıllarında tekrar yaşanmıştır. Örneğin, Ağustos 2014'te bir Çin J-11 savaş jeti, Hainan Adası'nın doğusunda yaklaşık 135 mil (217 kilometre) uçan bir ABD P-8 deniz devriye uçağını engellemiş; Washington ise bu müdahaleyi çok yakın ve çok tehlikeli olarak nitelendirmiştir (Nguyen, 2016: 392-393). Güney Çin Denizi'ndeki olaylar kontrol dışına çıkmadığı sürece ABD'nin dış politikası, ulusal güvenliği ve ekonomik çıkarları mevcut politika ile karşılanmaktadır. Dış politika açısından, Güney Çin Denizi meselesi ABD'ye Çin ile görüşmelerde ve müzakerelerde bir tür koz sağlamaktadır. Güney Çin Denizi'nde tırmanan rekabet Çin-Güneydoğu Asya ilişkilerinde çözümsüz bir güvenlik sorununu ortaya koymaktadır. Bu nedenle ABD'nin temel ilkelere verdiği destek ve Amerikan güvenlik kalkını, birçok Güneydoğu Asya ülkesinin Washington ile ikili ilişkileri geliştirmeye çalışması için yeterli neden sağlamaktadır. Güvenlik açısından ABD, bölgedeki çıkarlarını korumak için çeşitli müdahalelerde bulunmuş ya da bulunmayı planlamıştır. Pasifik ve Hint Okyanusları arasında kuvvetlerini konuşlandırmak için Güney Çin Denizi'nin suları ve hava sahasından serbest geçişe bağlıdır. Ayrıca ABD, Çin donanmasının konuşlanmasını da takip etmek zorundadır (Percival, 2014: 48).

ABD'nin Güney Çin Denizi'nde erişim ve istikrar üzerine iki temel çıkarı bulunmaktadır. ABD'nin bölge sularına engelsiz erişimin sürdürülmesinde güçlü bir çıkarı bulunmaktadır. Washington'un bakış açısına göre, tüm devletler herhangi bir kıyı devletinin egemenlik haklarına sahip olduğu 12 millik karasularının ötesinde, seyrüsefer özgürlüğü de dâhil olmak üzere açık deniz özgürlüklerinden yararlanma hakkına sahiptir. Hem ticari hem de askeri gemiler, Birleşmiş Milletler Deniz Hukuku Sözleşmesi'ne (UNCLOS) göre bu tür açık deniz özgürlüklerinden yararlanmaktadır. Bu amaçla ABD, Güney Çin Denizi'nde yılda birkaç kez, özellikle de 2007'den beri Malezya, Vietnam ve Çin sularında, yüksek deniz özgürlüklerini aktif bir şekilde uygulama faaliyetlerini sürdürmektedir. Güney Çin Denizi'ne engelsiz erişim, bölgenin ekonomik ve ticaret potansiyeli ile birlikte ABD donanma gemilerinin Hint Okyanusu ve Basra Körfezi'ne seyahat ederken bu deniz güzergâhını kullanarak dünya çapında askeri gücünü sergileme yeteneğini sürdürme arzusundan kaynaklanan önemli bir faktördür (Fravel, 2014: 2). Bu çıkarları nedeniyle ABD, Çin'in yükselişini potansiyel bir tehdit olarak değerlendirerek, Güney Çin Denizi'nde bulunan bölgesel müttefikleri olan Japonya, Güney Kore, Filipinler ve Avustralya gibi devletlerle birlikte Çin'in etki alanını sınırlama ve bölgesel dengeyi koruma amacıyla saldırgan politikalar benimsemektedir. Bu çerçevede ABD'nin uyguladığı çevreleme stratejisi, saldırgan realizmin varsayımlarına dayanmakta olup, bölgesel güç dengesini kendi lehine çevirme, Çin'e karşı hegemonya mücadelesini devam ettirme ve Çin'in bölgesel etkisini sınırlama çabalarını içerdiği söylenebilir.

ABD, Güney Çin Denizi'ndeki anlaşmazlıklara ilk resmi pozisyonunu, özellikle Çin'in Mischief Reef'i 1994 sonlarında işgal etmesinden sonra almıştır. Bölgedeki istikrarsızlık endişelerine yanıt olarak, ABD Mayıs 1995'te Dışişleri Bakanlığı sözcüsü aracılığıyla beş temel ilkeyi içeren bir politika açıklaması yapmıştır. Birincisi ilke anlaşmazlıkların barışçıl çözümü üzerinedir. Bu kapsamda rekabet halindeki hak iddialarını çözmek için güç kullanımına veya güç tehdidine şiddetle karşı çıkmakta ve tüm hak iddia edenleri itidalli davranmaya ve istikrarı bozucu eylemlerden kaçınmaya çağırmıştır. İkinci ilke barış ve istikrar üzerinedir. Çünkü ABD'nin Güney Çin Denizi'nde barış ve istikrarın korunmasında büyük çıkarları söz konusudur. Üçüncü ilke seyrüsefer özgürlüğünün sağlanması noktasındadır. Güney Çin Denizi'nde tüm gemi ve uçakların engelsiz bir şekilde seyrüsefer yapabilmesi, ABD de dâhil olmak üzere tüm Asya Pasifik bölgesinin barış ve refahı için elzem görülmektedir. Dördüncü ilke egemenlik meselesinde tarafsızlıktır. ABD, Güney Çin Denizi'ndeki çeşitli adalar, resifler, mercan adaları ve koylar üzerindeki egemenlik iddialarının hukuki esası konusunda herhangi bir pozisyon almamaktadır. Son ilke ise denizcilik normlarına, özellikle de UNCLOS'a saygı duyulmasıdır. ABD, ancak Güney Çin Denizi'nde uluslararası hukukla, özellikle de UNCLOS ile uyumlu olmayan herhangi bir deniz iddiasını veya deniz faaliyetine getirilen herhangi bir kısıtlamayı ciddi bir endişeyle değerlendirecek olmasıdır (Fravel, 2014: 3-4). Washington her zaman hem seyrüsefer ve uçuş özgürlüğüne hem de küresel ticaretin engelsiz

akışına olan bağlılığını ve tüm tarafların buna saygı göstermesi gerektiğini vurgulamış olsa da, ABD'nin bu ilkeleri korumak için ne yapacağını hiçbir zaman kesin ifadelerle dile getirmemiştir. ABD'nin bu pozisyonu Çin'in Güney Çin Denizi üzerindeki yapay ada inşasının neticelerine göre değişecektir. ABD her ne kadar Güney Çin Denizi üzerindeki adalar ve kayalıklar için bir hak talep etmese de seyrüsefer özgürlüğü ve MEB ilanları nedeniyle bölgedeki ihtilaflara taraf olmaktadır. Aynı zamanda Asya-Pasifik'in bölgesel güvenlik görünümünün gelecek yıllarda nasıl olması gerektiği konusunda bir anlaşmazlık ve çekişmenin de tarafı olmaktadır. Bu nedenle ABD, Batı Pasifik'teki deniz ve hava üstünlüğünü korumak istemektedir. Bu durum ABD'nin Güney Çin Denizi politikalarına kaynaklık etmektedir (Nguyen, 2016: 390).

Güney Çin Denizi, kapsamlı ABD-Çin stratejik rekabetinin odak noktası ve ABD'nin Hint-Pasifik stratejisinin merkezi haline gelmiştir. Başkan Obama döneminde Güney Çin Denizi meselesi, bölgedeki devletlerin işbirliğiyle ele alınmış ve geliştirilmiştir. Başkan Donald Trump yönetimi, Güney Çin Denizi ihtilafı konusunda Başkan Obama'ya kıyasla daha güçlü ve uzlaşmaz bir tutum benimsemiştir. Çin'in Güney Çin Denizi'ndeki emellerini engellemek için ABD Savunma Yetkilendirme Yasasını onaylamıştır. Bu yasa ile Çin'in, Güney Çin Denizi'ndeki yasadışı askerileştirme faaliyetlerini rapor etmek, bölgede herhangi bir ıslah ya da geri kazanım faaliyetinde bulunmasını engellemek, tüm silahlarını uygun bir rota üzerinden bölgeden çekmesini sağlamak ve Asya-Pasifik'teki en büyük uluslararası deniz tatbikatı olan RIMPAC'a katılmasını yasaklamak gibi ABD yasama sisteminde daha önce benzeri görülmemiş tedbirler alınmıştır. Ayrıca Çin'in Kuşak Yol Girişimi'ndeki hırslarını kontrol etmeye yönelik Hindistan, Japonya ve Avustralya ile birlikte QUAD'ı yeniden canlandırmıştır (Hung, 2023: 345-346).

ABD, Güney Çin Denizi'nde sürekli artan bir gerilim atmosferi içerisinde Çin ile karşı karşıya gelmektedir. İki ülke arasındaki gerilimde önemli bir etken olarak Çin'in Asya-Pasifik bölgesinde artan gücü ve etkisi gösterilmektedir. Bu gerilimler zaman zaman çatışmaya dönüşmektedir. Bu çatışmalardan biri, 2018 yılında Çin'in 12 mil karasularına giren bir ABD destroyerine karşı Çin savaş gemilerinin aldığı önlemlerdir. İki taraf arasındaki bu tür olaylarda, ABD'nin açıklamalarında genellikle ABD destroyerinin Çin'e 15 metreye kadar yaklaştığı iddiası öne çıkmıştır. Buna ek olarak, ABD Donanması, bölgede Japonya'da bulunan 7. filosuna bağlı savaş gemileri aracılığıyla düzenli olarak tatbikatlar ve devriyeler düzenleyerek varlığını sürdürmektedir. ABD aynı zamanda bölgede düzenli hava uçuşları yaparak hava sahasındaki serbestlik iddialarını güncel tutmaya çalışmaktadır. Öte yandan Çin, Güney Çin Denizi'nde yapay adalar üzerinde inşa ettiği askeri tesislerle zaman zaman ABD'ye yönelik güç gösterisi olarak nitelendirilebilecek davranışlar sergilemekte ve bir nevi gözdağı vermeyi amaçlamaktadır (Genç, 2019: 22-23). Dolayısıyla Güney Çin Denizi'ndeki statükonun bozulması, ABD için ciddi bir tehdit oluşturmaktadır. Bu durum müttefik güvenliğini tehlikeye sokma, ticaretin kısıtlanması, askeri hareket kabiliyetinin azalması gibi potansiyel sonuçlarla ilişkilendirilmektedir. ABD, bu olasılıkları engellemek ve Çin'in etkinliğini sınırlamak amacıyla, Çin'in Güney Çin Denizi'nde hegemonya oluşturma girişimine karşı seyrüsefer serbestliği operasyonları düzenleyerek ve bilinçli bir şekilde Çin'in hak iddia ettiği alanlara ihlalde bulunarak çeşitli stratejiler izlemektedir. Bu çerçevede ABD bir yandan Güney Çin Denizi'ne komşu devletlerle ikili ilişkilerini güçlendirirken diğer yandan AUKUS ve QUAD gibi ittifaklar kurarak bölgedeki etkisini artırma çabasına yönelmiştir. Ancak Çin'in daha iddialı dış politikası, Kuşak Yol Girişimi gibi büyük projeleri ve bölge ülkeleri arasındaki ihtilafların etkisiyle, her iki aktör arasındaki karşılıklı hamlelerin gerilimi artırma potansiyelini taşımaktadır (Sar ve Demirkıran, 2023: 430-431).

Sonuç

Güney Çin Denizi'nde ABD ve Çin arasındaki rekabet, saldırgan realizm çerçevesinde, her iki devletin bölgesel hegemonya arayışları, deniz güvenliği endişeleri ve ulusal çıkarlarını koruma stratejileri etrafında şekillenmektedir. Çin, Güney Çin Denizi'nde geniş kapsamlı deniz hâkimiyeti iddialarıyla bölgesel bir liderlik pozisyonu elde etmeye yönelik adımlar atarken, ABD ise bu iddiaları sınırlamak, uluslararası sulardaki seyrüsefer özgürlüğünü güvence altına almak ve bölgedeki müttefikleriyle güç dengesini sürdürmek amacıyla çaba sarf etmektedir. Bu rekabetin bir yönü, her iki devletin deniz güç projeksiyonu ve stratejik noktalara yerleşimleri ile ilgilidir. Çin'in adaları doldurma ve askeri üsler kurma girişimleri, bölgesel güç dinamiklerini değiştirebilecek potansiyelle sahiptir. ABD ise buna karşı çıkarak bölgedeki askeri varlığını artırmakta ve müttefikleriyle işbirliğini güçlendirmektedir. Bu durum, Mearsheimer'ın vurguladığı gibi devletlerin güç dengesini kendi lehlerine dönüştürme çabalarını yansıtmaktadır.

Güney Çin Denizi'nin stratejik konumu, ABD'nin bölgede önemli bir etki ve liderlik rolü üstlenme isteğini güçlendirmektedir. ABD, bölgenin stratejik öneminin farkında olarak, deniz ticaret yollarının açık kalmasını sağlama, müttefikleriyle güçlü savunma ittifakları oluşturma ve Çin'in genişleme eğilimlerine karşı denge unsuru olarak varlığını sürdürme arzusunu taşımaktadır. Bu stratejik hedefler, bir taraftan ABD'nin Güney Çin Denizi'ndeki öncü rolünü sürdürme çabalarını şekillendirmekte diğer taraftan hegemon güç olma amacını sürdürmesine yol açmaktadır. Saldırgan realizmin vurguladığı gibi, devletler arasında temel bir faktör olan güç mücadelesi, Çin'in bölgede stratejik kontrol arayışını açıklamaktadır. Ayrıca, her devletin kendi güvenlik çıkarlarını koruma çabası, Çin'in askeri varlığını artırma girişimlerini anlamamıza yardımcı olabilir. Özellikle, ABD ile yaşanan çatışmalar ve bölgedeki rekabet, saldırgan realizmin öngördüğü çatışma ve rekabet dinamiklerine işaret etmektedir. Bu perspektiften bakıldığında ABD'nin bölgedeki varlığını artırma çabaları, Çin'in gücünü dengeleme ve kendi güvenlik çıkarlarını koruma amacını taşıdığı şeklinde yorumlanabilir. Bu ve benzeri gelişmeler devletler arasında güç dengesini koruma ve dahası kendi lehlerine çevirme stratejilerinin devreye girdiği bir durumu yansıtabilir. Dolayısıyla, Güney Çin Denizi'ndeki bu olaylar, saldırgan realizmin temel prensipleri doğrultusunda analiz edildiğinde, devletler arası ilişkilerdeki güç, güvenlik ve çatışma dinamiklerine ışık tutmaktadır.

Güneydoğu Asya'nın bir tür kalpgâhı olan Güney Çin Denizi'ndeki rekabet ekonomik boyutta da bir mücadeleyi içermektedir. Bölgenin enerji kaynakları, ticaret yolları ve balıkçılık potansiyeli, her iki devlet için de stratejik önem taşımaktadır. Bu bağlamda, Çin'in bölgesel etkileşimleri ve ekonomik bağları artırarak güç dinamiklerini etkilemektedir. Güney Çin Denizi'ni kim kontrol ederse ticaret yolları ve enerji kaynaklarını kontrol etmenin yanı sıra denizaltı saldırıları içinde güvenli bir bölgeyi etkisi altına alacaktır. Nitekim bu durum bölge devletlerinin ekonomisi, siyaseti, ticareti ve güvenliği üzerinde önemli etkiler doğuracaktır. Yükselen bir Çin'in Güney Çin Denizi üzerinde tam bir hâkimiyet elde etmesi onu kıtasal bir güç olmanın ötesinde Hint-Pasifik'in önemli bir deniz gücü yapacaktır. ABD açısından seyrüsefer özgürlüğü, askeri gemilerin serbest dolaşım hakkı, deniz ticaret yollarının sorunsuz ve güvenli kullanımı ile enerji kaynaklarından faydalanma gibi önemli çıkarları da tehlikeye girecektir. Başka bir ifadeyle Çin'in Güney Çin Denizi üzerinde kuracağı tahakküm, Pasifik Okyanusu ile Hint Okyanusu'nu birbirine bağlayan yaşam hattını ele geçireceği anlamına gelmekte ve bu nedenle ABD'nin Güneydoğu Asya'daki hâkim konumunun zarar görme ihtimalini ortaya çıkarmaktadır. Bu durum elbette ABD tarafından endişe kaynağı olarak görülmektedir. Bütün bunların neticesinde, Güney Çin Denizi'ndeki rekabet, saldırgan realist perspektiften analiz edildiğinde her iki devletin bölgesel etkileşimler, güvenlik endişeleri ve ekonomik çıkarlarına odaklı stratejik hedeflerini yansıtan karmaşık bir dinamik durumun ortaya çıktığı anlaşılmaktadır. Her iki devletin bölgesel ve küresel bağlamda çatışan çıkarları ve kurmaya çalıştıkları hegemonyanın Güney Çin Denizindeki güç ve dengeleme manzarasını doğurmuş görünmektedir.

Kaynakça

- Arı, T. (2021). *Uluslararası ilişkiler teorileri*. Aktüel 16 Basın Yayın.
- Aygün, B. (2023). Uluslararası sistemde değişen dinamikler: ABD-Çin rekabeti bağlamında ABD ulusal strateji belgelerinin içerik ve söylem analizi. *Anadolu Strateji Dergisi*, 5(2), 57-74.
- Babahanoğlu, V. & Örselli, E. (2022). *Küresel jeopolitik: 21. yüzyılda dönüşen dünya değişen Türkiye*. Dora Yayıncılık.
- China Power Team (2017). *How much trade transits the South China Sea?*. <https://chinapower.csis.org/much-trade-transits-south-china-sea/#easy-footnote-bottom-1-3073>.
- De Castro, R. C. (2020). The limits of intergovernmentalism: the Philippines' changing strategy in the South China Sea dispute and its impact on the association of southeast asian nations (ASEAN). *Journal of Current Southeast Asian Affairs*, 39(3), 335–358.
- EIA (2013). *South China Sea analysis brief*. https://www.eia.gov/international/analysis/regions-of-interest/South_China_Sea.
- Fravel, M. T. (2011). China's strategy in the South China Sea. *Contemporary Southeast Asia*, 33(3), 292–319.
- Fravel, M. T. (2014). *U.S. policy towards the disputes in the South China Sea since 1995*. S. Rajaratnam School of International Studies. Nanyang Technological University. <https://ssrn.com/abstract=2469832>.

- Genç, A. (2019). Enerji kaynakları çatışmasının ortasında Güney Çin Denizi. *Mesleki ve Sosyal Bilimler Dergisi (MSBD)*, 2(1), 11-28.
- Glaser, C. L. (2017). Reazlim. A. Collins (Ed.), (N. Uslu, Çev.), *Çağdaş güvenlik çalışmaları içinde* (ss. 13-27). Röle Akademik Yayıncılık.
- Gökten, K. (2011). Çin'in barışçıl yükselişine muhafazakâr-realist "çözümler". *Akdeniz İ.İ.B.F. Dergisi*, (21), 110-129.
- Gökten, K. (2022). Güney Çin Denizi: ekonomik ve stratejik rekabeti anlamak. *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 24(1), 97-122.
- Greer, A. (2016). *The South China Sea is really a fishery dispute*. The Diplomat. <https://thediplomat.com/2016/07/the-south-china-sea-is-really-a-fishery-dispute/>.
- Hung, V. O., Binh, N. T., Hiep, T. X. & Thao, B. T. (2023). US-China rivalry in Southeast Asia Region: a study on the South China Sea Case. *Journal of Liberty and International Affairs*, 9(1), 336-351.
- Karadağ, H. (2021). Küresel rekabetin bölgesel güvenliğe yansımaları: Çin Denizi'nde ABD-Çin mücadelesi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 30 (1), 166-174.
- Keyvan, Ö. Z. (2017). Güney Çin Denizi'nde tahkim: Çin-Filipinler rekabeti. *Bölgesel Araştırmalar Dergisi*, 1(3), 251-267.
- Korkmaz, H. (2020). *Asya Pasifik'te jeopolitik rekabet derinleşiyor*. Anadolu Ajansı. <https://www.aa.com.tr/tr/analiz/asya-pasifik-te-jeopolitik-rekabet-derinlesiyor/1840579>.
- Lobell, S. E. (2010). *Structural realism/offensive and defensive realism*. Oxford Research Encyclopedia of International Studies. <https://oxfordre.com/internationalstudies/view/10.1093/acrefore/9780190846626.001.0001/acrefore-9780190846626-e-304>. 1-23.
- Marsetio, M. vd. (2017). The South China Sea dispute and regional maritime security: indonesia's perspective. *International Journal of u- and e- Service, Science and Technology*, 10(8), 111-122.
- Mastro, O. S. (2020). *Military confrontation in the South China Sea*. Council on Foreign Relations. <https://www.cfr.org/report/military-confrontation-south-china-sea>.
- Mearsheimer, J. J. (2010). The gathering storm: China's challenge to US power in Asia. *The Chinese Journal of International Politics*, 3(4), 381-396.
- Mearsheimer, J.J. (2001). *The tragedy of great power politics*. W. W. Norton & Company.
- Moulton, T. (2022). Preventing war in the South China Sea. *Journal of Indo-Pacific Affairs*, (July-August), 204-209.
- Myšička, S. (2021). Offensive realism and the future of China's rise. *Pacific Focus*, 36(1), 63-91.
- Nguyen, P. (2016). Deciphering the shift in America's South China Sea policy. *Contemporary Southeast Asia*, 38(3), 389-421.
- Oba, A. E. (2019). Geleceğin güvenliği ve Asya. A. Yıldız (Ed.), *Geleceğin güvenliği içinde* (ss. 27-37). Tasam Yayıncılık.
- Örmeci, O. (2013). 21. yüzyılda ABD-Çin rekabeti. *Süleyman Demirel Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (29), 1-14.
- Pekcan, C. (2017). Uluslararası hukuk çerçevesinde Güney Çin Denizi krizinin değerlendirilmesi. *Uluslararası Kriz ve Siyaset Araştırmaları Dergisi*, 1(3), 54-80.
- Percival, B. (2014). U.S. perspectives on the South China Sea: here to stay?. In E. Graham & H. Z. Tsjeng (Eds.), *Navigating the Indo-Pacific Arc* (pp. 44-57). S. Rajaratnam School of International Studies.

- Rahmadini, A. & Hennida, C. (2018). National identity analysis and foreign policy China aggressive stance in South China Sea under Xi Jinping. *Airlangga Conference on International Relations*, 1(ACIR), 434-440.
- Rahman, C. & Tsamenyi, M. (2010). A strategic perspective on security and naval issues in the South China Sea. *Ocean Development & International Law*, 41(4), 315–333.
- Sar, İ. & Demirkıran, Ö. (2023). Güney Çin Denizi'nde Çin-ABD güç mücadelesi. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(45), 413-439.
- Steffens, A. W. (2013). Scramble in the South China Sea: regional conflict and US strategy. *Strategic Studies Quarterly*, 7(3), 88-107.
- Synder, G. H. (2002). Mearsheimer's world-offensive realism and the struggle for security: a review essay. *International Security*, 27(1), 149–173.
- Şebin, E. & Akbaş, Z. (2024). Saldırgan realist perspektiften Çin-ABD ilişkileri: 2000'li yıllardan günümüze. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (79), 75-94.
- Temiz, M. (2022). Çin'in hegemonik düzeni ve Güney Çin Denizi sorunu. *Doğu Asya Araştırmaları Dergisi*, 5(9), 1-22.
- Truong, T. D. & Karim, K. (2016). *The South China Sea and Asian Regionalism: a critical realist perspective*. Springer Cham.
- Valeriano, B. (2009). The tragedy of offensive realism: testing aggressive power politics models. *International Interactions*, 35(2), 179-206.
- Wardhana, R. S. (2021). South China Sea conflict and security cooperation in ASEAN waters. *IJPSS: Indonesian Journal of Peace and Security Studies*, 3(1), 23-33.
- Weatherbee, D. E. (2008). *International relations in Southeast Asia: the struggle for autonomy*. Rowman & Littlefield Publishers Inc.
- Yahuda, M. (2013). China's new assertiveness in the South China Sea. *Journal of Contemporary China*, 22(81), 446-459.
- Yılmaz, C. (2020). Güneydoğu Asya'nın potansiyel çatışma kaynağı olarak Güney Çin Denizi. *Doğu Asya Araştırmaları Dergisi*, 3(6), 95-114.

EXTENDED SUMMARY

The South China Sea has become a critical element in global geopolitical balances. The region's abundant energy reserves, its location at the crossroads of strategic maritime trade routes, and its position between great powers elevate its geopolitical importance. This strategic significance raises security concerns and the potential for conflict among various actors in the region. In addition to its rich natural resources, the South China Sea serves as a crucial transit point for maritime trade, prompting states in the region to prioritize energy security and economic interests. Disagreements among littoral states regarding maritime boundaries, sovereignty claims, and the escalation of military presence have turned the South China Sea into a potential zone of security threat and conflict. Notably, the rivalry between the US and China has emerged as a key dynamic shaping security and stability in the region.

The power struggle in the South China Sea can be analyzed within the framework of offensive realism, a theory put forward by Mearsheimer that seeks to explain state behavior primarily in terms of security and power. Mearsheimer argues that states' primary goal is to maximize their own security and engage in a competitive power struggle to achieve this objective. Offensive realism posits that, in the chaotic nature of the international system, states must compete with each other in making strategic decisions to ensure their security. The theory emphasizes that states often exhibit aggressive behavior towards one another, and the balance of power is a key factor shaping relations between them. Consequently, China's expansionist policies in the region, such as efforts to extend maritime borders, create artificial islands, and increase military presence, can be seen as manifestations of China's pursuit of strategic superiority. These steps fit into a strategic framework aimed at enhancing China's regional influence and protecting its security interests. Similarly, the active role of the United States in the region can be evaluated within the offensive realism framework. The U.S.'s active presence in the South China Sea aims to protect its security interests and act as a counterweight to China's expansionist efforts. Strengthening security alliances with regional partners and maintaining military engagement in the region are part of the U.S. strategy to protect its strategic interests. In this context, the policies of both states in the South China Sea underscore power struggles and competition oriented toward national security. The efforts of both sides to protect their national interests and achieve strategic superiority shape the fundamental dynamics of this geopolitical rivalry, and can be analyzed from this perspective.

The strategic location of the South China Sea reinforces the US desire to assume a significant influence and leadership role in the region. Recognizing the strategic importance of the region, the US seeks to ensure that maritime trade routes remain open, build strong defense alliances with its allies, and maintain its presence as a counterweight to China's expansionist tendencies. These strategic objectives shape the US efforts to maintain its leading role in the South China Sea, while at the same time pursuing its goal of becoming a hegemonic power. As offensive realism emphasizes, the power struggle, a fundamental factor among states, explains China's quest for strategic control in the region. Moreover, each state's effort to protect its security interests can help us understand China's attempts to increase its military presence. In particular, the conflicts with the US and the competition in the region point to the dynamics of conflict and competition envisioned by offensive realism. From this perspective, the US efforts to increase its presence in the region can be interpreted as an attempt to balance China's power and protect its own security interests. These and similar developments may reflect a situation in which the strategies of maintaining the balance of power among states and, moreover, turning it in their favor come into play. Therefore, when analyzed in line with the basic principles of offensive realism, these events in the South China Sea shed light on the dynamics of power, security and conflict in inter-state relations.

The competition in the South China Sea, considered the heartland of Southeast Asia, also entails an economic struggle. The region's energy resources, trade routes, and fishing potential are strategically crucial for both states. In this context, China's increasing regional interactions and economic ties impact power dynamics. Controlling the South China Sea means having dominance over trade routes, energy resources, and a secure zone for submarine activities. Consequently, this significantly affects the economies, politics, trade, and security of the states in the region. If an ascending China gains full sovereignty over the South China Sea, it would not only solidify its position as a continental power but also emerge as a vital maritime power in the Indo-Pacific. For the US, crucial interests such as freedom of navigation, unrestricted movement of military vessels, smooth and secure use of maritime trade routes, and access to energy resources would be at risk. In essence, China's domination over the South China Sea implies seizing the vital lifeline connecting the Pacific and Indian Oceans,

potentially challenging the dominant position of the US in Southeast Asia. Naturally, this is a source of concern for the US. Consequently, analyzing the competition in the South China Sea from an offensive realist perspective reveals a complex dynamic situation that reflects the strategic objectives of both states centered around regional interactions, security concerns, and economic interests. The conflicting interests of both states in the regional and global context, along with their pursuit of hegemony, seem to have given rise to the power and balancing landscape in the South China Sea.